

383

Gener 2015 • revista mensual
Any 35è • PVP 3,00 €
edita Fundació Roca i Galès

cooperació

CATALANA

Harmonia cooperativa

Les nostres cooperatives: **Musicop SCCL**

Entrevista: **Fiare, banca ètica**

ISSN 1133-8415

9 771133 841150

*Referent
Cooperatiu Català en
Prevenció de Riscos
Laborals*

*Nou servei
Vigilància
de la Salut*

*Totes les especialitats
preventives.
A tot Catalunya*

SePrA
servei de prevenció

www.sepra.cat

T. 93 457 41 45
Trinxant 98-100, 08026 Barcelona sepra@sepra.es

Servei de Prevenció Aliè acreditat en totes les especialitats (SP-063-B)

"... Incerteses, dubtes, problemes...?"

LLUITEM PLEGATS!!

· ESPECIALISTES EN COOPERATIVES ·

GABINET JOAN JOSEP GONZÀLEZ, S.L.

- Planificació i Gestió Comptable
- Declaració Impost de Societats
- Estudis Econòmics de Viabilitat i Plantejament de futur
- Control Pressupostari
- Diagnòstic econòmic, financers i de sistemes de control de la Cooperativa
- Assistència de Membres de les Comissions de Vigilància i Junes Rectores
- Consultes sobre problemàtica econòmica, comptable i fiscal

GONZALEZ & CIA AUDITORS
AUDITORES CENSORES JURADOS DE CUENTAS

- Auditores de Comptes Anuals
- Auditories i Revisió dels Comptes
- Projectes de Fusió i Escissió
- Auditoria de Gestió
- Informes especials

Pensem com tu. La feina,... ben feta.

GIRONA 38 1º 1º · 08010 BARCELONA · Telèfon 93 265 35 05 Fax 93 232 56 13
e-mail: gjjg@gonzalezauditores.com

**“
un servei jurídic
compromès i de
qualitat
”**

Col·lectiu Ronda
ASSESSORIA JURÍDICA LABORAL ECONÒMICA SOCIAL

Barcelona - Cerdanyola - Granollers
Mataró - Mollet del Vallès - Rubí

despatxos associats:

Girona · Lleida · Tarragona · Tortosa · Vilafranca del P.

www.cronda.coop
crondaweb@cronda.coop

Cooperativisme i economia social

- Assessorament integral a cooperatives, associacions, fundacions i altres entitats d'economia social · Autoocupació i plans d'empresa · Consultoria i auditoria
- Mediació en conflictes societaris

Drets de les persones i els col·lectius

- Dret civil, penal i administratiu · Dret de família · Separacions, divorcis · Danys i perjudicis · Accidents de circulació i de treball
- Arrendaments · Dret fiscal
- Habitatge, urbanisme i medi ambient
- Estrangeria · Violència de gènere

Defensa dels treballadors/es

- Assessorament laboral i Seguretat Social
- Acomiadaments · Reclamacions
- Dret sindical · Regulació d'ocupació
- Negociació col·lectiva · Pensions
- Accidents i prevenció de riscos laborals
- Malalties professionals · Plans de pensions

SUMARI

4 / TORNAVEU

Joan Garriga, llicenciat en dret i doctor en història.

5 / EDITORIAL

Harmonia cooperativa

6 / EL NOSTRE MÓN

Agnès Giner

8 / COOPERATIVES CATALUNYALa primera edició del programa
Aracoop: resultats
Confederació de Cooperatives de Catalunya**10 / LES NOSTRES COOPERATIVES**Musicop SCCL, art i educació al servei de la societat
Pep Valenzuela
Un reportatge sobre la cooperativa que gestiona cinc escoles de música municipals a més de la de Mataró, amb una visió molt àmplia de l'educació musical i del fet artístic en la societat del segle XXI: la música com eina de desenvolupament comunitari.**13 / COOPERACIÓ CATALANA / ÍNDEX 2014**Índex per matèries. Del gener al desembre del 2014.
Cooperació Catalana**17 / ENTREVISTA**

Fiare. L'ahir, l'avui i el demà de les finances ètiques

Montse Pallarès

Fiare ha obert recentment la seva primera sucursal a l'Estat però la cooperativa de banca ètica sense ànim de lucre d'àmbit europeu va començar el seu recorregut a Itàlia l'any 1998 i a Catalunya el 2007. Fiare és una entitat fruit de l'auto-organització que dona resposta a les necessitats de les entitats i de les persones de disposar d'una eina financera pròpia incardinada en els moviments socials i en el territori, amb voluntat internacional i aglutinadora.

20 / PREMI JACINT DUNYÓ 2014 - 2N PREMI

Les cooperatives, davant l'aixecament militar del 1936

Ignasi Faura

L'article guanyador del segon premi d'enguany fa un repàs de les accions i el paper de les cooperatives catalanes davant l'aixecament militar de l'any 1936, que les va obligar a fer front a les noves necessitats econòmiques i socials.

24 / OPINIÓ

Les fulles seques

Esteve Puigferrat

26 / BIBLIOTECA

Donació de llibres

Retalls

Elisenda Dunyó

CRÈDITS

Editora Fundació Roca i Galès Redacció i Administració Aragó, 281, 1r 1a 08009 Barcelona
Tel. 93 215 48 70 - Fax 93 487 32 83 - cc@rocagales.cat - www.rocagales.cat
Coordinació Agnès Giner. Consell de Redacció Margarida Colomer, Miquel Corna, Enric Dalmau, Raimon Gassiot, Agnès Giner, Joan Josep González, Ma. Lluïsa Navarro, Jordi París, Joseba Polanco, Esteve Puigferrat, Olga Ruiz i Quim Sicília. Els autors són responsables dels articles signats. Ni la direcció de la revista ni els editors comparteixen per força les opinions que puguin reflectir els textos aquí inscrits. Foto portada: Educació musical, una eina de desenvolupament comunitari. © EMMTorelló - Musicop SCCL. Disseny, maquetació i impressió El Tinter, SAL (empresa certificada EMAS) Dipòsit legal B-22.283/80 I.S.S.N. 1133-8415.
Aquesta revista ha estat impresa sobre paper certificat FSC® i amb tintes provinents d'olis vegetals

Amb el suport de:

Generalitat
de CatalunyaMIXT
Paper procedent de
fontes responsables
FSC® C016706

Un parell de preguntes (que en són tres) a Joan Garriga Andreu (Barcelona, 1945), llicenciat en dret i doctor en història.

1 Què et sembla atractiu del cooperativisme?

Les virtuts solidàries i l'objectiu de contribuir a fer una societat més equilibrada econòmicament i, per tant, més justa amb relació a les desigualtats. Crec que el cooperativisme contribueix a reduir l'egoisme particular, incrementa la capacitat de tenir empatia cap a altres persones i grups, i ajuda a conèixer-se molt millor un mateix quant a mancances i fortale-

ses. El sistema cooperatiu és un mitjà extraordinàriament bo per a contribuir a trencar les barreres d'estratificació o classe social perquè adopta unes formes de vehiculació d'idees i de sistema de treball que queden supeditades a la voluntat d'assolir una societat més justa i perquè, entre altres coses, permet sortir de situacions de precarietat endèmica a persones i grups als quals els seria molt difícil de poder-ho fer sense l'ajuda col·lectiva.

2 Què no et convenç del cooperativisme?

Més que allò que no em convenç, assenyalaré allò que crec que li convé millorar: potenciar molt més entre els joves el coneixement de les pràctiques cooperativistes. La generositat pròpia de l'edat de preparació per a l'entrada amb més activitat dinàmica en la societat, hauria d'anar molt ben acompanyada de l'explicació profunda del que ha representat en la història internacional, i d'una manera més específica en l'àmbit dels Països Catalans, el sistema cooperatiu fins a acabada la Guerra d'Espanya, així

com la desestructuració que li va infligir la Dictadura amb la creació de nous models en els quals hi van haver diverses formes d'especulació. Crec que caldria explicar-los que, històricament, ha estat provada la seva eficàcia com a sistema productiu i d'ajuda mútua, i que, malgrat el control que li va imposar el règim franquista i uns criteris basats en ben poca participació ciutadana i molt de control polític, ha tornat a reviscolar i a enfrontar-se amb una societat en què les desigualtats serveixen per a l'enriquiment de determinats grups econòmics.

3 Consideres que és possible fer una nova economia?

Em sembla molt difícil en aquests moments trencar amb el monopoli del sistema capitalista o neocapitalista imperant a escala internacional. Tanmateix, uns nous models econòmics haurien de consolidar-se en la lluita contra el sistema esmentat. Tot i les dificultats, crec que les mateixes crisis de capital

forçaran a esquarterar un sistema que en l'especulació també troba enormes fracassos. És possible fer una nova economia, sí: sempre que les ideologies i les mentalitats apostin per uns nous models socials. Això, tanmateix, només s'esdevindrà, i de manera parcial, si anem erosionant aquest model de capital tan brutal, a través de les forces socials més deprimides, i

d'un ascens de les forces sindicals i polítiques, sobretot dels moviments socials d'esquerra. No crec que en aquest moment la correlació de forces sigui gaire favorable a canvis gaire dràstics, però sí, en canvi, a d'altres de parcials molt evidents —el sistema cooperatiu és la mostra d'un nou model econòmic— i, per tant, esperançadors en favor de la gent més oprimida.

Harmonia cooperativa

Comencem l'any parlant d'harmonia en el sentit musical arran de la visita que hem fet a Musicop, una cooperativa dedicada a la gestió de projectes educatius, socials i culturals en l'àmbit de la música que gestiona escoles de música municipals. I és per això que ens ha agradat dedicar aquest editorial a l'**harmonia cooperativa**, entesa alhora en l'artístic sentit d'encadenament equilibrat dels acords que componen una obra musical, i en el tan suggeridor socialment de bona correspondència o acord entre dues o més persones.

I d'una manera molt clara ens referim a

l'harmonia en la seva segona accepció, la de concordança i entesa de les parts, en l'entrevista que hem fet a Fiare, l'entitat de banca ètica que des de fa vuit anys treballa a Catalunya per donar resposta a les necessitats de finançament que tenen tant l'economia social i solidària com les persones que la integren.

Finalment, presentem l'índex, ordenat per matèries, de tots els continguts que s'han publicat a *Cooperació Catalana* durant l'any 2014. I tot plegat ho acompanyem dels millors desitjos d'**harmonia cooperativa** per a aquest nou any 2015. ■

LA COBERTA/ Musicop, SCCL aporta la seva harmonia cooperativa a les escoles de música municipals de Mataró, el Masnou, Cabrils, la Llagosta, Torelló i Sitges.

Foto: Educació musical, una eina de desenvolupament comunitari © EMM Torelló – Musicop, SCCL

La Fageda promou les mermelades amb un web vintage

La cooperativa La Fageda consolida el seu projecte de mermelades amb el llançament del nou web www.maridatges.cat, que ofereix al consumidor propostes per a descobrir, a la cuina, noves combinacions amb mermelades de fruita i verdura. La nova aplicació www.maridatges.cat neix amb l'objectiu de reforçar el concepte de maridatge facilitant que el consumidor en consulti propostes concretes fetes amb mermelades La Fageda, i també que comparteixi amb la comunitat les seves pròpies creacions. Per tal d'incentivar la participació dels usuaris en el web, La Fageda organitza el concurs "Proposa el teu maridatge ideal", que repartirà vint-i-dos premis entre tots els participants: un vol en globus amb Vol de Coloms, onze àpats dobles als restaurants del grup Cuina Volcànica, i deu lots de mermelades.

El web, que també incorpora un buscador de botigues que facilita al consumidor trobar-ne les diferents referències al territori, es va presentar en el marc d'Orígens, Fira Agroalimentària de Productes de Qualitat, en la qual també es van donar a conèixer les noves varietats de mermelades: de porro, de llimona amb anet, de chutney de tomàquet i de nectarina amb clau i canyella. En total, sumen dotze varietats, agrupades en tres famílies: una que combina amb formatges, una altra amb carns i peixos, i la tercera amb esmorzars. Les mermelades de La Fageda estan elaborades amb fruites i verdures de qualitat i proximitat. La seva cocció curta dona com a resultat una mermelada consistent i amb trossos. La Fageda ha rebut el suport i el coneixement de la Fundació Alícia, el centre referent en l'àmbit de la recerca aplicada a la gastronomia.

www.maridatges.cat. ■

Restabliment de l'Intergrup d'Economia Social al Parlament Europeu

La Conferència de Presidents del Parlament Europeu va aprovar, el passat 11 de desembre, el restabliment de l'Intergrup d'Economia Social, amb el suport de més de vuitanta diputats de sis grups polítics diferents. La reactivació de l'Intergrup afavorirà que el sector de l'economia social es pugui potenciar com a motor de creixement als països de la Unió Europea. Des de fa uns quants mesos, les organitzacions i entitats europees d'economia social han treballat per aconseguir l'aprovació de l'Intergrup, que permet canalitzar directament dins del Parlament Europeu les iniciatives i les reformes legislatives relacionades amb l'economia social.

Els intergrups del Parlament Europeu són espais on es comparteixen visions de representants de diferents grups polítics i de la societat civil sobre temes d'actualitat. En concret, l'Intergrup d'Economia Social permetrà establir un diàleg entre el Parlament Europeu i les empreses que formen part de l'economia social. A més, es tracta d'una eina essencial per a garantir que el Parlament Europeu i la Comissió Europea tindran en compte l'economia social en el moment d'activar les seves polítiques. ■

La Fundació Roca i Galès premia l'estudi del cooperativisme

El passat 18 de desembre, la Sala Verdaguer de l'Ateneu Barcelonès va acollir una seixantena de persones en l'acte de lliurament del 23è Premi Periodístic Jacint Dunyó, d'articles sobre cooperativisme, i del 1r Ajut per a Treballs de Recerca en Cooperativisme, aquest darrer, organitzat conjuntament amb l'Associació Catalana de Comptabilitat i Direcció (ACCID).

L'acte va consistir en la lectura del veredict del Jurat per a cadascun dels premis i en una intervenció de cadascun dels guanyadors. També va tenir lloc la ponència "L'economia cooperativa en el nou paradigma econòmic i social", a càrrec de Joan Subirats, catedràtic de Ciència Política de la Universitat Autònoma de Barcelona.

L'article guanyador del Premi Jacint Dunyó, d'articles sobre cooperativisme, dotat amb 650 euros, es titula "La ciutadania econòmica: un imperatiu cívic per als cooperativistes" i és obra de Fèlix Pardo, filòsof. El trobareu publicat al número 382 de *Cooperació Catalana*, de desembre del 2014, així com una extensa entrevista a l'autor. I el guanyador del 2n Premi, dotat amb 300 euros, és el treball "Les cooperatives, davant l'aixecament militar del 1936", escrit per Ignasi Faura i que publiquem a les pàgines 20-23 del present exemplar. El 1r Ajut per a Treballs de Recerca en Cooperativisme, convocat per la Fundació Roca i Galès i l'ACCID, dotat de 3.000 euros, ha estat atorgat a Montserrat Segarra per a desenvolupar en el termini d'un any l'estudi que porta per títol "Un altre finançament per a les empreses cooperatives".

L'acte el va presidir Xavier López, director general d'Economia Social i Cooperatives i Treball Autònom, que va també en va fer la cloenda. Es va acabar prenent una copa de cava al pati de l'Ateneu Barcelonès. ■

Ja és a la venda l'Escuracassoles 2015

L'Escuracassoles 2015, l'almanac culinari que informa setmana rere setmana de quins productes es troben al seu punt en cada moment, que suggereix una recepta de cuina fàcil de fer i que ajuda a organitzar la compra setmanal, ja és a la venda. Es tracta de la segona edició (la primera va sortir el 2014) del receptari de temporada, que ha fet Mireia Ribas i ha dissenyat i il·lustrat la cooperativa autogestionària La Ciutat Invisible.

Es tracta d'un producte amb **compromís ambiental** en el seu disseny i execució (energies renovables, paper 100% reciclat i lliure de clor i tintes vegetals), i amb **compromís social**, ja que s'ha produït (disseny i impressió) en cooperatives de la Xarxa d'Economia Solidària i s'ha **finançat amb micromecenatge** (Verkami) i amb fons propis gestionats des de la banca ètica.

Les seves propostes fomenten el **consum de temporada i de proximitat**, que afavoreix l'agricultura i el comerç locals i alhora difon els productes i les varietats autòctons. A més a més, els seus continguts són lliures a partir de receptes cedides per cuiners o publicades amb **llicència Creative Commons**.

Trobareu els punts de venda i o la possibilitat de comprar en línia al web <http://escuracassoles.cat> i també a <http://laciutatinvisible.coop>. ■

La primera edició del programa Aracoop: resultats

Confederació de Cooperatives de Catalunya

El passat 31 d'octubre, va finalitzar la primera edició de l'Aracoop com a programa de promoció integral del cooperativisme. Aquesta nova versió del que va ser l'Aracoop anys enrere, és fruit d'una col·laboració publicoprivada: la que han portat a terme la Confederació de Cooperatives i les federacions, i la Direcció General d'Economia Social i Cooperatives i Treball Autònom.

El programa Aracoop de l'edició 2013-2014, a més de centrar-se en l'objectiu d'ampliar el nombre de cooperatives, ho ha fet en el d'enfortir les existents. Fins ara, la cooperativa Aracoop es dedicava exclusivament als processos de difusió del cooperativisme i de creació de cooperatives. Aquesta edició, doncs, ha suposat una diversificació important dels objectius del programa, l'assoliment dels quals exposen a continuació.

Hem de dir que aquests objectius, que eren molt ambiciosos, els hem assolits majoritàriament. Hem fallat en el nombre de cooperatives creades, que no ha estat el desitjable. Els objectius del programa s'han organitzat sobre la base de quatre línies d'actuació: el cooperativisme al territori, el cooperativisme i els agents socials, el cooperativisme a les escoles i les universitats i, finalment, el creixement i la renovació del món cooperatiu.

En primer lloc, referent a les actuacions sobre el cooperativisme al territori, s'han fet noranta-tres accions grupals, distribuïdes en diferents línies estratègiques: a) la línia "Pensa en CO: emprèn de forma col·laborativa", amb seixanta-sis tallers sobre cooperativisme per a emprenedors; b) les accions grupals en l'àmbit de l'acompanyament en la creació d'empreses cooperatives, amb vint de realitzades i en les quals s'han identificat 152 projectes susceptibles d'esdevenir empreses

col·lectives; c) respecte a l'objectiu d'estendre el cooperativisme al territori, s'han fet quatre debats i s'han compartit dotze experiències cooperatives; d) pel que fa a l'enfortiment de les cooperatives de nova creació, a trenta d'aquestes se'ls ha fet un procés d'acompanyament que els ha ajudat a enfortir les seves habilitats comercials, financeres i de posicionament del negoci.

En segon lloc, amb relació al cooperativisme amb els agents socials, s'han fet divuit tallers a les seus dels col·legis professionals i cambres de comerç, concentrats majoritàriament a Barcelona.

En tercer lloc, una de les línies que més satisfacció ens ha donat ha estat la relativa a l'àmbit de l'ensenyament, tant l'universitari com l'escolar. Som conscients que aquesta línia no tindrà un impacte immediat en les xifres del cooperativisme, però confiem que a llarg termini la feina feta en aquest àmbit farà un gran servei a la societat i també al cooperativisme. En aquest sentit, s'ha treballat per l'extensió dels valors cooperatius i les formes de treball cooperatiu.

Els indicadors relacionats amb l'àmbit de les escoles han estat molt positius. Per una banda, l'actuació

a les escoles, a través de l'acció anomenada "Fescoop! Aprendre el model de l'empresa cooperativa a l'escola", ha suposat la realització de 75 tallers, amb una assistència considerable d'alumnes, que han desenvolupat 122 plans d'empreses, deu dels quals han fet merèixer que les escoles respectives fossin premiades. En aquest mateix àmbit, s'ha treballat per donar a conèixer les empreses cooperatives del territori i relacionar-les amb els centres d'ensenyament que hi ha a prop; en aquesta acció s'han identificat trenta experiències i s'han fet vint-i-quatre visites a cooperatives; finalment, com a part de la política per a promoure el desenvolupament d'habilitats emprenedores col·lectives s'ha treballat en la creació i el funcionament de les cooperatives escolars, de tal manera que se n'han creades divuit, en catorze escoles i instituts diferents.

Pel que fa a l'àmbit universitari, s'han fet catorze sessions de cooperativisme a les universitats de Catalunya, s'han dinamitzat tres activitats de creació d'empreses social startups. I també s'ha treballat per crear un marc de desenvolupament de pràctiques universitàries d'aprenentatge en context real a les cooperatives, la qual cosa ha permès que el 31 d'octubre ja s'haguessin ofert cinquanta llocs de pràctiques a trenta-dues cooperatives per a estudiants de deu universitats i divuit facultats.

En quart lloc, en el marc de les activitats sobre creixement i renovació de les cooperatives, s'ha treballat un acompanyament estratègic a trenta-cinc empreses cooperatives i s'han portat a terme tres sessions col·lectives d'enfortiment de les habilitats directives de les empreses que han format part del programa. A més, s'ha treballat per descobrir les potencialitats de col·laboració

Cal que les cooperatives tinguin un percentatge molt més alt en el nombre total d'empreses i de llocs de treball per aconseguir que les idees i els principis cooperatius tinguin un gran impacte en la societat.

entre empreses, a través d'una trobada a Collbató de quaranta empreses, amb cinquanta participants, en la qual es proposaren sis noves activitats per desenvolupar per les empreses assistents. Així mateix, en aquest àmbit de la renovació, s'ha treballat en l'acompanyament a través d'experts en casos de transformació en cooperativa d'empreses en situació de concurs de creditors, i s'han fet sessions formatives dirigides a prescriptors, com ara administradors concursals, jutges, col·legis professionals i sindicats. En el mateix camí de renovar el cooperativisme, s'ha treballat en la transformació d'empreses i organitzacions en cooperatives, i s'ha aconseguit que vint-i-quatre associacions comencin el procés de transformació en cooperativa. Finalment, s'han dut a terme diferents activitats de formació, com ara el programa de professionalització de directius, així com l'elaboració d'un recurs formatiu amb vídeos, interactius i glossaris per a la formació en vuit competències que es consideren clau per a les persones membres del consell rector.

Per acabar, presentem unes quantes dades que ens permetran fer-nos una idea de l'abast, la propagació i la cobertura que ha tingut aquesta primera edició del programa Aracop: hem comptat amb vuitanta entitats col·laboradores (4 diputacions, 34 ens locals, 11 universitats i escoles de negoci, 4 institucions financeres, 7 associacions i fundacions i 20 cambres de comerç, col·legis i associacions professionals) que ens han donat suport a diferents nivells; hi han hagut 6.530 participants en les activitats programades; s'han fet 361 activitats presencials i s'han obtingut 68 productes i recursos. Fem una menció especial a aquests seixanta-vuit productes, ja que són molt diversos: una app de geoloca-

lització de cooperatives, cinquanta vídeos al canal youtube, un interactiu sobre com crear una cooperativa i un altre sobre les competències clau per a participar en el consell rector, diversos materials didàctics i d'aprenentatge de l'Aula Virtual de la web d'Aracop, així com els materials i eines de suport i els materials de comunicació.

Finalment, tot i que considerem molt bons els resultats, volem subratllar que ens hauria agradat que aquestes activitats haguessin tingut un impacte més directe en la creació de cooperatives; cal que no oblidem que l'objectiu del programa és molt ambiciós en aquest sentit, però sembla que, tot i l'impacte social i comunicatiu, el reflex en la creació de cooperatives no s'ha produït. Fins i tot aquest any s'ha reduït el nombre de cooperatives creades respecte a les creades el 2013, i aquesta és una dada que haurem d'analitzar amb cura, ja que des del moviment cooperatiu considerem que la renovació i l'enfortiment del cooperativisme necessita nous projectes i noves cooperatives. És evident que la situació econòmica no s'ha desenvolupat tan positivament com caldria, i aquesta en podria ser una explicació; però, si considerem el fet que anys enrere la situació de crisi no era gaire diferent, ens adonem que hem d'analitzar a fons el perquè d'aquest comportament. Cal que les cooperatives tinguin un percentatge molt més alt en el nombre total d'empreses i en el de llocs de treball, ja que la seva presència creixent en tots els sectors econòmics és una de les millors eines de què disposa per a aconseguir que les idees i els principis cooperatius de participació, democràcia, educació, responsabilitat, territori i cooperació empresarial tinguin gran impacte en la societat. ■

Musicop SCCL, art i educació al servei de la societat

Pep Valenzuela
Ex-libris, SCCL

Ara fa sis anys, un grup de professionals de l'educació musical es van trobar per engegar l'Escola Municipal de Música de Mataró, una iniciativa de l'Ajuntament de la capital del Maresme per a omplir el buit existent a la ciutat en aquest àmbit. El projecte municipal, però, acabà esdevenint inesperadament la llavor d'una original i polifacètica experiència de treball cooperatiu i intervenció social amb les eines de la pedagogia, la música i l'art. El Govern local decidí crear l'escola de música com a resposta a una demanda ciutadana i també pel fet de considerar una anomalia aquesta mancança en una de les grans ciutats del país i capital de comarca. Per omplir aquest forat, es van contractar quaranta persones. Aquestes, de seguida, es van reconèixer com un grup molt ben avingut, amb "visions molt coincidents de l'educació musical i el fet artístic en la societat del segle XXI", com diu l'Ignasi Gómez, actual president del Musicop i llavors director de l'escola. De seguida van començar a posar en pràctica algunes dinàmiques innovadores, tant en el camp pedagògic com en l'organitzatiu.

Amb el canvi de govern que va resultar de les darreres eleccions municipals, el projecte de l'escola de música deixà de tenir la importància abans considerada. "Fins i tot", com recorda l'Ignasi, "hi va haver un moment en què semblava que l'escola podria desaparèixer". Ell, de fet, va ser acomiadat. Però, enmig de la crisi, la reacció dels professors va ser ferma i decidida: mantenir-se junts, ni campí qui pugui ni fugir per cames, "tot considerant que el projecte té sentit, tant si els vents polítics són favorables com si no", assegura.

EMMTORELLÓ

Tastet d'instruments
a Rocaprevera el
setembre de 2014.

I més encara: decidiren fer un pas endavant: "Vam decidir crear una cooperativa, per mantenir el projecte, per tenir opció a gestionar un projecte d'escola com pensàvem". Finalment, l'Ajuntament decidí mantenir l'escola, però cedint-ne la gestió i l'administració a una entitat escollida per mitjà de concurs públic. La flamant cooperativa s'hi va presentar i va competir amb una altra empresa, va guanyar el concurs i va donar inici, així, a una nova etapa de l'escola i de la vida de les persones que constitueixen la cooperativa.

Així, en primer lloc salvaven un lloc de feina, encara que fos perdent algunes condicions en relació amb les condicions laborals inicials. Però mantenint el projecte, que "no és només gestionar l'escola, sinó que volem començar una aventura empresarial nova; aquesta va ser la decisió: desenvolupar el projecte en tots els sentits." I la cosa ha anat prou bé. Al cap de poc més de dos anys i mig, a més de l'escola de Mataró, Musicop gestiona altres

cinc escoles musicals municipals: al Masnou, Cabrils, la Llagosta, Torelló i Sitges.

Governar el propi destí com a projecte social

El potencials més bons que van intuir que tenien en els primers anys d'experiència de treball conjunt, va trobar camí ample on desenvolupar-se. "La motivació de la teva pròpia feina, el fet de tu mateix dirigir, de prendre una sèrie de decisions sobre la teva feina, les activitats, tot això és molt positiu, és responsabilització i desenvolupament de la capacitat d'autogestió i, per tant, és absolutament positiu." Des del punt de vista de garanties laborals, això pot semblar més insegur, "però no es pot ni comparar: ara som capaços de generar els nostres propis projectes, creant i innovant, i de desenvolupar-los amb independència de les sensibilitats polítiques o tècniques del govern de torn". Podria semblar que això és només teoria; però no, de cap manera.

Estatge formatiu a Can Fulló, juliol 2014.

Musicop ha crescut molt, ja és una empresa amb clientela i proveïdors diversificades, situació que li dona autonomia. I ja desenvolupa allò que els seus socis consideren la tercera fase del projecte estratègic: “Sabem gestionar escoles de música, i se’n reconeix”, afirma l’Ignasi, professional del piano i del bombardí. “Però nosaltres entenem l’educació musical i la funció de la música en la nostra societat d’una manera molt més àmplia, i el que fem és buscar altres projectes, d’interacció amb l’entorn, amb les escoles de primària, amb les associacions de pares, amb els centres cívics, amb els barris: volem que la música tingui un paper, que pugui ser una eina del desenvolupament comunitari.”

A hores d’ara desenvolupen ja sis projectes fora de les escoles de música esmentades. El projecte que en diuen històric, creat a Mataró, es diu “Quatre cordes”. El fan amb l’escola de primària Germanes Bertomeu, del barri de Rocafonda, i l’Ajuntament. Alumnes de tercer i quart, fins a vint-i-cinc, formen una orquestra de corda, violí i violoncel, en horari escolar. Cap d’ells no havia tocat abans. Amb totes les limitacions del cas, subratlla l’Ignasi, “fan música bonica; i això, en el marc de les dinàmiques de pràctica musical i del treball combinat amb l’escola, el barri, els professors del centre, i millorant aspectes de relació social, de pertinença i d’identi-

Tastet d’instruments a l’escola Poble Nou de Barcelona, setembre 2014.

ficació entre la canalla i d’aquesta amb els mestres i a la vegada amb les famílies”. Fa només dos mesos, han començat un altre projecte com aquest a l’escola Poblenou, del barri homònim a Barcelona, amb la diferència que, en lloc de cordes, aquí són instruments de vent; se’n diu “Ven(t)s a banda”.

Entre aquests projectes, cal mencionar també el de “Música en família”, per mitjà del qual Musicop pretén provar, com diu l’Ignasi, “camins nous per al desenvolupament comunitari una mica més amples”. I afegeix: “Perquè, és clar, ¿quin és el sector de la gent que vol i/o pot anar a l’escola de música? Nosaltres partim de la idea que la pràctica de la música és

“Volem que la música tingui un paper, que pugui ser una eina del desenvolupament comunitari.”

en certa manera un dret que hauria de ser accessible a tota la societat; per tant, hem de buscar diverses formes de poder facilitar l’exercici d’aquest dret.”

Només podia ser cooperativa

Simultàniament, intenten posar una mica d’ordre intern en el conjunt de la cooperativa. Han passat de les trenta nòmines inicials a les vuitanta (amb trenta-quatre socis); les necessitats de finançament són també ben diferents. Enmig de la tempesta, assegura el president de Musicop, que és un aprenent de cooperativista com la resta de socis, intenten estabilitzar el funcionament de la cooperativa des del punt de vista empresarial.

Al començament no es podien imaginar aquest desenvolupament. Va ser relativament fàcil i clara la decisió de crear la cooperativa com a empresa per a mantenir el projecte d'escola i, amb aquest, els llocs de treball. L'aventura ha començat quan han decidit que amb això no n'hi ha prou, que cal anar més enllà, perquè "creiem que podem anar a més, que podem donar més, que la nostra manera d'entendre l'educació i de funcionar com a educadors i com a músics i artistes pot tenir més transcendència, i incidir d'altres maneres en la societat catalana".

Amb aquest pas va arribar, també, allò de creure's molt seriosament el fet de ser empresa i assumir riscos, contractar gent i acabar els contractes, buscar diners, assegurances, seguretat social; i això, sense experiència prèvia i sense conèixer cap cas similar.

Vertigen a banda, tothom tenia clar que l'empresa havia de ser cooperativa. "Era el més natural", defensa, "perquè des del començament el treball va ser en equip." Des del primer dia van treballar organitzats en set equips i col·laborant, discutint, posant sobre taula els problemes, decidint per consens. "Va ser una experiència molt positiva; ningú no volia renunciar-hi."

Paral·lelament, cal subratllar que Mataró és una ciutat amb llarga tradició cooperativista. "No tenia sentit que algú de nosaltres s'apropiés del projecte o que dos o tres muntessin una societat limitada perquè tenia diners", assegura l'Ignasi, tot posant èmfasi en aquesta constatació: "En realitat l'experiència i el coneixement l'havíem creat col·lectivament, entre trenta o quaranta persones, ¿no?"

Finançament

La qüestió del finançament no ha estat problemàtica. D'entrada, perquè en començar trenta-dos socis, l'aportació inicial va ser suficient per a poder tirar endavant. Perquè, a més, com diu l'Ignasi, l'educació és un sector en el qual la despesa és principalment de nòmines. És clar que cal equip: instruments, ordinadors, mobles, etcètera, "però

Musicop a la Fira d'Economia Solidària el novembre de 2013.

no és una inversió com si parlessis d'una cooperativa industrial, en què has de comprar màquines que són caríssimes". No cal una gran inversió, insisteix. "Cal una bona gestió de tresoreria per a poder pagar les nòmines quan toca." I això, com ja hem assenyalat, ho resolgueren amb l'aportació inicial. Després, amb algunes entitats com ara Seira i d'altres, fins i tot el Banc de Sabadell, van anar trobant els camins. Mataró va ser una bona base, i és fonamental, ja que és on hi ha un desenvolupament més gran. Però, com indica l'Ignasi, professor de l'ESMUC, "potser l'experiència més rellevant és la contrària; és a dir: allà on no hi ha projecte, què passa?" És el cas de Torelló, de la Llagosta, Sitges o el Masnou, llocs petits on les escoles s'han duplicat o triplicat en ben poc temps. No volen fer balanç, però la realitat és aquesta. A diferència d'altres escoles, els alumnes s'hi queden; l'Ignasi parla fins i tot d'un cert nivell de fidelització, molt d'interès per continuar. I a totes les escoles el nombre d'alumnes creix, i molt.

Pot ser també, afegeix, perquè totes l'escoles estan molt vinculades al territori, molt integrades a la vida

cultural i social del municipi on es mouen, participant en activitats diverses, com ara les relacionades amb la violència de gènere, com assenyalava l'Ignasi (la conversa és dels volts del 25 de novembre), en les quals l'escola de música hi va ser, i això és molt valorat.

Formació, formació i formació

Amb tot això, encara hi ha una qüestió que l'Ignasi considera la clau de volta del projecte: la formació, permanent i continuada. Cada mes, assegura, tenen activitats formatives. Amb una barreja d'orgull i humilitat, justifica: "Hi han molts tipus de coses que no sabem i, per tant, espais en els quals volem créixer." A finals d'any, feien un curs sobre "Comunicació eficaç", que segons ell és "importantíssim per a tractar amb mitjans de comunicació, amb xarxes socials, amb la societat en general, i també per a la comunicació interna".

Aquest curs el fan totes les persones responsables de comunicació de tots els equips de treball i de tots els projectes: tots ho tenen.

D'altra banda, Musicop fa una trobada anual de dos o tres dies. El juliol passat va ser a Can Fulló, on participen tots els treballadors de la cooperativa, els vuitanta. Van ser dos dies de formació pedagògica i un dia de cooperativisme. La formació "és una constant en els nostres equips; perquè som molts i hem de compartir el que sabem i perquè ens hem de formar nosaltres mateixos. L'educació, d'altra banda, és un sector en el qual cal actualitzar-se de manera permanent".

"Tot això podria funcionar si fos una empresa en què hi hagués un amo, un jefe i tal?", es pregunta l'Ignasi a manera de conclusió. "Potser sí; per què no? Però, dues reflexions: primera, seria menys justa, perquè algú s'estaria apropiant d'un coneixement i d'un fer que és compartit i, per tant, seria un repartiment injust. I, segona, crec que el fet que sigui una cooperativa és com un cicle de millora continuada en què surt beneficiat tothom: institucions, projectes, societat i treballadors. És com una retroalimentació en un conjunt harmònic." ■

Índex per matèries 2014

del gener al desembre del 2014

Matèria					
Títol	Autor	Núm.	Mes	Secció	Pág.
Balanç social					
La transparència com a valor, el balanç social com a eina	Suriñach, Rubén	376	Maig	ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA	19-21
Benestar social					
Un estat del benestar per a les persones i amb les persones: La "participació ciutadana representativa" com a eina de desenvolupament social	Colom, Dolors	376	Maig	PREMIS FRG 2013 - 2N Benet Vigo	16-18
L'ensenyament actual necessita cooperació: La responsabilitat en la participació	Giné, Sebastià - Grau, Víctor	373	Febrer	PREMIS FRG 2013- GUANYADOR BENET VIGO	16-18
Cooperativisme					
Les xifres del cooperativisme	Confederació de Cooperatives de Catalunya	375	Abril	COOPERATIVES DE CATALUNYA	9
Veredict del Jurat	Cooperació Catalana	381	Novembre	PREMI PERIODÍSTIC JACINT DUNYÓ 2014	16-19
La ciutadania econòmica: un imperatiu cívic per als cooperativistes	Pardo, Fèlix	382	Desembre	GUANYADOR DEL PREMI PERIODÍSTIC JACINT DUNYÓ 2014	16-19
Cooperativisme agrari					
Hortec, agricultura ecològica per un món millor	Confederació de Cooperatives de Catalunya	380	Octubre	COOPERATIVES DE CATALUNYA	10-12
Impulsem el projecte SocialCoop	Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya	373	Febrer	COOPERATIVES DEL CAMP	21-22
Agropecuària d'Artesa de Segre, SCCL. L'experiència col·lectiva, la millor arma	Valenzuela, Pep	379	Setembre	LES NOSTRES COOPERATIVES	10-12
Cooperativisme de serveis					
QF+, només la unitat pot salvar la xarxa de botiguers als barris i ciutats	Valenzuela, Pep	372	Gener	LES NOSTRES COOPERATIVES	10-12
Tarraco Port Logistic, SCCL. Com més lliure mercat per als diners, més necessitat de cooperativisme per a les persones	Valenzuela, Pep	381	Novembre	LES NOSTRES COOPERATIVES	10-12
Cooperativisme de treball associat					
Nusos, Activitats Científiques i Culturals, SCCL	Pallarès, Montse	374	Març	LES NOSTRES COOPERATIVES	10-12
Metall Tecnològic. Quan les treballadores agafen les regnes	Valenzuela, Pep	376	Maig	LES NOSTRES COOPERATIVES	10-12
Sambucus, nova i decidida aposta per una economia social, solidària i compromesa amb el territori	Valenzuela, Pep	375	Abril	COOPERATIVES COOPERATIVES	10-12
Cooperativisme d'habitatge					
Cooperativa La Borda. Quan la lluita transforma l'especulació en habitatge digne	Pallarès, Montse	380	Octubre	COOPERATIVISME D'HABITATGE	17-19
Cooperativisme d'iniciativa social					
Coopmercat i PortaAPorta: molt més que un mercat, molt més que un servei de repartiment. Convertir Barcelona en una ciutat de barris cooperatius.	Valenzuela, Pep	373	Febrer	LES NOSTRES COOPERATIVES	10-12
Grup Cooperatiu SERSA: innovació i creixement de la proposta cooperativa	Valenzuela, Pep	377	Juny	LES NOSTRES COOPERATIVES	10-12
Cooperativa Nou Verd, vint anys vent en popa	Valenzuela, Pep	382	Desembre	LES NOSTRES COOPERATIVES	10-12
Creació empresa cooperativa					
Aracoop: renovar, ampliar i enfortir l'economia social i cooperativa a Catalunya	Confederació de Cooperatives de Catalunya	373	Febrer	COOPERATIVES DE CATALUNYA	9
Creació i enfortiment de cooperatives	Confederació de Cooperatives de Catalunya	372	Gener	COOPERATIVES DE CATALUNYA	9
El desenvolupament del programa ARACOO	Confederació de Cooperatives de Catalunya	376	Maig	COOPERATIVES DE CATALUNYA	9
Renovem, ampliem i enfortim l'economia cooperativa	Confederació de Cooperatives de Catalunya	379	Setembre	COOPERATIVES DE CATALUNYA	9

Matèria					
Títol	Autor	Núm.	Mes	Secció	Pàg.
Economia cooperativa					
III Fira d'Economia Solidària de Catalunya, a la tercera va la vençuda	Pallarès, Montse	381	Novembre	ECONOMIA COOPERATIVA	17-19
Editorial					
Propòsits cooperatius	Cooperació Catalana	372	Gener	EDITORIAL	5
Mercat cooperatiu	Cooperació Catalana	373	Febrer	EDITORIAL	5
Cultura cooperativa	Cooperació Catalana	374	Març	EDITORIAL	5
Cultiu cooperatiu	Cooperació Catalana	375	Abril	EDITORIAL	5
Transformació cooperativa	Cooperació Catalana	376	Maig	EDITORIAL	5
Melodia cooperativa	Cooperació Catalana	377	Juny	EDITORIAL	5
Patrimoni cooperatiu	Cooperació Catalana	378	Juliol-agost	EDITORIAL	5
Experiència cooperativa	Cooperació Catalana	379	Setembre	EDITORIAL	5
Pràctica cooperativa	Cooperació Catalana	380	Octubre	EDITORIAL	5
Participació cooperativa	Cooperació Catalana	381	Novembre	EDITORIAL	5
Món cooperatiu	Cooperació Catalana	382	Desembre	EDITORIAL	5
Educació ambiental					
Entre la realitat i la ficció: Crear contes col·lectivament per pensar el futur de l'aigua.	Castelltort, Alba - Sanmartí, Neus	372	Gener	PREMIS FRG 2013 - 1R PREMI ALBERT PÉREZ-BASTARDAS	20-23
Educació cooperativa					
Els valors del cooperativisme arriben a les escoles	L'Apòstrof, SCCL	376	Maig	EDUCACIÓ COOPERATIVA	22-23
Aposta, deu anys	Pallarès, Montse	378	Juliol-agost	EDUCACIÓ COOPERATIVA	19-21
Esport i cooperació	Sanglas, Carles	375	Abril	JORNADES SOBRE COOPERATIVISME - UCE 2013	19-21
Entrevista					
Entrevista a Fèlix Pardo, guanyador del 23è Premi periodístic Jacint Dunyó	Vila, Francesc	382	Desembre	ENTREVISTA GUANYADOR PREMI PERIODÍSTIC JACINT DUNYÓ 2014	21-23
Joana Gómez, directora de la Fundació Seira	Pallarès, Montse	374	Març	ENTREVISTA	13-15
Maravillas Rojo, responsable del programa Aracoop	Pallarès, Montse	375	Abril	ENTREVISTA	13-15
Cooperativa Ariet: Cafè del Mar, cultura i restauració al servei dels valors cooperatius	Pallarès, Montse	378	Juliol-agost	ENTREVISTA	13-15
Mercè Botella, vicepresidenta d'Eticom - Som Connexió, SCCL	Pallarès, Montse	379	Setembre	ENTREVISTA	13-15
Núria Esteve, presidenta d'honor de la Fundació Roca i Galès	Pallarès, Montse	380	Octubre	ENTREVISTA	13-15
Ferran Busquets, director d'Arrels Fundació	Pallarès, Montse	372	Gener	ENTREVISTA	17-19
Josep Víctor Gay, guanyador del Premi Periodístic	Pallarès, Montse	372	Gener	PREMIS FRG 2013 - Jacint Dunyó 2013 ENTREVISTA	24-25
Albert Sampablo, gerent de l'Orquestra Simfònica del Vallès	Pallarès, Montse	377	Juny	ENTREVISTA	13-15
Joan Tarradellas i Espuny, conseller delegat d'ACCIÓ	Pallarès, Montse	373	Febrer	ENTREVISTA	13-15
Ricard Fernández, director general de Suara Cooperativa	Pallarès, Montse	376	Maig	ENTREVISTA	13-15
Manfred Max-Neef, economista, professor i activista	Valenzuela, Pep	381	Novembre	ENTREVISTA	13-15
Ramon Sarroca, president de la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya	Valenzuela, Pep	382	Desembre	ENTREVISTA	13-15
Entrevista breu					
Blai Garcia, gerent d'Uni.Co, Grup Empresarial Cooperatiu	Cooperació Catalana	372	Gener	TORNAVEU	4
Salvador Calafell, tècnic d'arts gràfiques, en atur	Cooperació Catalana	373	Febrer	TORNAVEU	4
Carme Ballús, professora de llengua catalana	Cooperació Catalana	374	Març	TORNAVEU	4
Miquel Esquerra, jubilat	Cooperació Catalana	375	Abril	TORNAVEU	4
Montserrat Soliva, doctora en ciències químiques	Cooperació Catalana	376	Maig	TORNAVEU	4
Rosa Toran, doctora en història	Cooperació Catalana	377	Juny	TORNAVEU	4
Maria Major, mestra jubilada	Cooperació Catalana	378	Juliol-agost	TORNAVEU	4
Carlos Fernández, arquitecte	Cooperació Catalana	379	Setembre	TORNAVEU	4
Ramon Bastida, professor universitari	Cooperació Catalana	380	Octubre	TORNAVEU	4
Mireia Molins, professora jubilada	Cooperació Catalana	381	Novembre	TORNAVEU	4
Joan Aymerich, economista	Cooperació Catalana	382	Desembre	TORNAVEU	4

Matèria					
Títol	Autor	Núm.	Mes	Secció	Pàg.
Finançament cooperatiu					
Estudi sobre finançament cooperatiu (part II)	Corna, M.; Miró, M.; Navarro, LL.; Vives, F.	375	Abril	FINANÇAMENT COOPERATIU	22-23
Estudi sobre autofinançament cooperatiu (part I)	Corna, M.; Miró, M.; Navarro, LL.; Vives, F.	374	Març	FINANÇAMENT COOPERATIU	24-25
Solidaritat i estalvi responsable. Fi de recorregut i nova etapa. El projecte "Fes GEST Catalunya"	Hernández, Laura	373	Febrer	JORNADES SOBRE COOPERATIVISME - UCE 2013	19-20
Xarxa d'Innovació en els Sistemes Electrònics de Cooperació Financera	Honzawa, Andreu	374	Març	COOPERATIVES DE CATALUNYA	9
La consolidació del projecte cooperatiu Fiare - Banca Popolare Etica	Soler, Clara	374	Març	JORNADES SOBRE COOPERATIVISME 2013	22-23
Gestió empresa cooperativa					
El pla de gestió per al 2015	Confederació de Cooperatives de Catalunya	382	Desembre	COOPERATIVES DE CATALUNYA	9
Grup Empresarial Cooperatiu					
Gestió Integral del Risc (GIRcoop), una resposta cooperativa i global als riscos que es poden presentar en una organització	Valenzuela, Pep	378	Juliol-agost	LES NOSTRES COOPERATIVES	10-12
Història del cooperativisme					
La cooperativa Agropecuària d'Argenton	Colomer, Margarida	377	Juny	HISTÒRIA DEL COOPERATIVISME	19-21
Centenari de la Cooperativa Camp de Cervià. Breu història de cent anys	Germà, Miquel	379	Setembre	HISTÒRIA COOPERATIVISME	19-20
Un cas de cooperació agrícola confessional. El Sindicat Agrícola de Blanes	Rabassa, Fèlix	374	Març	PREMIS FRG - 2N PREMI JACINT DUNYÓ	16-19
Índex matèries					
Índex per matèries. Del gener al desembre del 2013	Cooperació Catalana	372	Gener	INDEX PER MATÈRIES	13-16
Intercooperació					
Cooperar per innovar	Segarra, Joan; Torró, Lorena	381	Novembre	EMPRESA COOPERATIVA	20-21
Internacionalització cooperativa					
La internacionalització de l'economia social a Catalunya. Cooperatives catalanes a l'exterior	Pallarès, Montse	374	Març	EMPRESA COOPERATIVA	20-21
La internacionalització de l'economia social a Catalunya. Cooperatives catalanes a l'exterior (II)	Pallarès, Montse	377	Juny	INTERNACIONALITZACIÓ COOPERATIVA	16-18
La internacionalització de l'economia social a Catalunya. Cooperatives catalanes a l'exterior (II)	Pallarès, Montse	377	Juny	INTERNACIONALITZACIÓ COOPERATIVA	16-18
Legislació cooperatives					
Un pas endavant en la millora de la legislació cooperativa	Amat, Oriol	379	Setembre	LEGISLACIÓ COOPERATIVA	22-23
Reptes legislatius del cooperativisme	Cos, David	380	Octubre	LEGISLACIÓ COOPERATIVA	22-23
Medi ambient					
Pensa, alimenta't, estalvia	Codina, Àngela	375	Abril	PREMIS FRG 2013 - 2N APB	
Opinió					
¿On volem anar? ¿Cal modificar la Llei de cooperatives?	Faura, Ignasi	373	Febrer	OPINIÓ	23-24
Orquestra Simfònica del Vallès	Puigferrat, Esteve	373	Febrer	OPINIÓ	25
Dues delegacions	Puigferrat, Esteve	376	Maig	OPINIÓ	26
Economia familiar o economia empresarial	Puigferrat, Esteve	377	Juny	OPINIÓ	24
Addició a la UCE	Puigferrat, Esteve	378	Juliol-agost	OPINIÓ	22
Bona feina	Puigferrat, Esteve	380	Octubre	OPINIÓ	24
3a Festa de la Rosa del Safrà. L'Albagés, 25 d'octubre del 2014	Puigferrat, Esteve	381	Novembre	OPINIÓ	24
Pugeu a la barca	Puigferrat, Esteve	382	Desembre	OPINIÓ	25
Fidelitat a la Fundació Roca i Galès	Puigferrat, Esteve	375	Abril	OPINIÓ	24
Ressenya llibres					
Revista de la Economía Pública, Social y Cooperativa	Dunyó, Elisenda	382	Desembre	BIBLIOTECA/REVISTES	26
Albert Talavera Sabater. Un lideratge	Gual, Valentí	380	Octubre	RESSENYA	25
Pere Boldú i Tilló. Cooperació i formació	Pau, Josep	377	Juny	RESSENYA	25

Matèria					
Títol	Autor	Núm.	Mes	Secció	Pàg.
Ressenya revistes					
Participar, 649. Octubre-diciembre 2013	Dunyó, Elisenda	372	Gener	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Annals of Public and Cooperative Economics, 4 Desembre 2013.	Dunyó, Elisenda	372	Gener	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Compartir, 92. Oct-des. 2013	Dunyó, Elisenda	373	Febrer	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Deusto Estudios Cooperativos, 3. 2013	Dunyó, Elisenda	373	Febrer	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Butlletí CPV. 69. Hivern 2014	Dunyó, Elisenda	374	Març	BIBLIOTECA/REVISTES	27
KOOP, 58. Gener 2014	Dunyó, Elisenda	374	Març	BIBLIOTECA/REVISTES	27
COOP 57. Butlletí Informatiu. 25 Abril 2014	Dunyó, Elisenda	375	Juny	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Alternativas económicas, 12. Març 2014	Dunyó, Elisenda	375	Abril	BIBLIOTECA/REVISTES	27
La Terra. 400. Feb. 2014	Dunyó, Elisenda	375	Abril	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Compartir 93. Gener-març 2014	Dunyó, Elisenda	376	Maig	BIBLIOTECA/REVISTES	27
COOP- 3. 2014	Dunyó, Elisenda	376	Maig	BIBLIOTECA/REVISTES	27
RECMA. Revue Internationale de l'Économie Sociale 332. Abril 2014	Dunyó, Elisenda	377	Juny	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Agroactivitat, 72. Abril 2014	Dunyó, Elisenda	378	Juliol-agost	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Annales of Public and Cooperative Economics, 2. Juny 2014	Dunyó, Elisenda	378	Juliol-agost	BIBLIOTECA /REVISTES	27
Alternatives Économiques, 101. Jul. 2014	Dunyó, Elisenda	378	Juliol-agost	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Acción Cooperativista, 661. Gen. 1936	Dunyó, Elisenda	379	Setembre	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Cooperación, 1. Feb. 1942	Dunyó, Elisenda	379	Setembre	BIBLIOTCA/REVISTES	27
Agricultura y Cooperación, 345. Jul-agost 2014	Dunyó, Elisenda	380	Octubre	BIBLIOTECA/REVISTES	26
COOP Coopération, 38. Set. 2014	Dunyó, Elisenda	380	Octubre	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Compartir, 96. Oct.- des. 2014	Dunyó, Elisenda	381	Novembre	BIBLIOTECA/REVISTES	27
Alternativas Económicas, 18. Oct. 2014	Dunyó, Elisenda	381	Novembre	BIBLIOTECA/REVISTES	26
Le Coopérateur, 4. Set. 2014	Dunyó, Elisenda	382	Desembre	BIBLIOTECA/REVISTES	26
Sostenibilitat cooperativa					
Missatge de l'Aliança Cooperativa Internacional (ACI). 92a. Diada Internacional de les Cooperatives - 5 de juliol 2014	Aliança Cooperativa Internacional	378	Juliol-agost	ALIANÇA COOPERATIVA INTERNACIONAL	16
La sostenibilitat cooperativa: les empreses cooperatives aconseguirien el desenvolupament sostenible	Confederació de Cooperatives de Catalunya	378	Juliol-agost	COOPERATIVES A CATALUNYA	
Cooperativa Safrà de les Garrigues	Dalmau, Aura	380	Octubre	ECONOMIA COOPERATIVA	20-21
Sostenibilitat cooperativa. Renovació, ampliació i enfortiment de l'economia cooperativa	Polanco, Joseba; Giner, Agnès	379	Setembre	JORNADES SOBRE COOPERATIVISME UCE 2014	16-18
Tast d'oli					
La Denominació d'Origen Protegida Les Garrigues	DOP Les Garrigues	381	Novembre	TAST D'OLI	24
Tast de vi					
Característiques de les diferents varietats (I)	París, Jordi	375	Abril	TAST DE VI	25
La fase visual (II)	París, Jordi	376	Maig	TAST DE VI	24-25
La fase olfactiva (III)	París, Jordi	377	Juny	TAST DE VI	22-23
La fase gustativa (IV)	París, Jordi	378	Juliol-agost	TAST DE VI	24
L'astringència (o aspror) (V)	París, Jordi	379	Juliol	TAST DE VI	25
Turisme cooperatiu					
Cooprout, la ruta europea de la cultura cooperativa	Confederació de Cooperatives de Catalunya	377	Juny	COOPERATIVES DE CATALUNYA	9

Fiare. L'ahir, l'avui i el demà de les finances ètiques

Montse Pallarès

Fiare és una cooperativa de banca ètica, de l'economia solidària —sense ànim de lucre—, d'àmbit europeu, que va començar el seu recorregut a Itàlia l'any 1998. A l'Estat espanyol, el Projecte Fiare va començar a caminar l'any 2005, i a Catalunya, l'any 2007. Per tant, és un error pensar que Fiare és una entitat nouvinguda en el món de les finances ètiques i de l'economia social, com ha passat alguna vegada les darreres setmanes, quan s'ha confós l'obertura de la primera sucursal de l'entitat a l'Espanya amb l'engegada de la seva activitat. La veritat és tota una altra i és que Fiare és una entitat fruit de l'autoorganització que dona resposta a la necessitat de les entitats i de les persones de disposar d'una eina financera pròpia, incardinada en els moviments socials i en el territori i amb voluntat internacional i aglutinadora.

Quins són els orígens de Fiare?

La Fundació Fiare va néixer el 2001 al País Basc (amb cinquanta-una organitzacions al darrere). L'any 2005, la Fundació Fiare va obrir, l'empresa Fiare SL unipersonal (ja que tenia una única sòcia) i va establir un contracte comercial amb la cooperativa italiana Banca Popolare Etica (BPE), que és propietat exclusivament de la Fundació Fiare. Des d'aleshores, aquesta Fundació, a través de l'empresa, pot gestionar la recollida d'estalvi per a la BPE i pot recollir també sol·licituds de finançament que aquesta gestiona amb una pre-instrucció prèvia de Fiare. I la BPE decideix concedir els crèdits o no. L'any 2005, la SL unipersonal es va convertir en una SL, va transformar els estatuts, va convidar un munt de xarxes d'entitats i es van crear *ad hoc* arreu del país les diferents associacions, com ara l'Associació Projecte Fiare Navarra, l'Associació Projecte Fiare Andalusia i l'Associació Projecte Fiare Catalunya (que es va crear el 2007). I totes aquestes associacions territorials han anat incorporant socis.

L'Associació Fiare Catalunya va començar la seva trajectòria amb una trentena d'entitats sòcies, com ara els Minyons Escoltes, Comissions Obreres, Oikocredit, el Consell Nacional de la Joventut, etc. Les entitats es van incorporar a l'Associació fent un dipòsit de dos mil euros per al Projecte Fiare Catalunya i posant-ne uns altres mil a fons perdut per sufragar les despeses del projecte. I es va crear la figura del soci col·laborador, que només ha d'aportar 300 euros de capital social, en el cas de les persones físiques, i 600 euros si és una entitat, però en el cas dels socis col·laboradors ja no hi ha cap quantitat a fons perdut. D'aquesta manera vam arribar a l'any 2012. Aleshores, l'assemblea de la cooperativa de la BPE va acceptar la proposta que Fiare deixés de ser una entitat comissionista per incorporar-se a la cooperativa. Així, l'any 2012 es pot dir que va ser un punt d'inflexió, el de la unió política. Fins llavors, la BPE es registrava al Banc d'Espanya com a entitat financera sense establiment, que és una forma típica que tenen d'operar els bancs estrangers a Espanya. I Fiare, doncs, s'havia registrat com a agent financer (que el que fa és vendre productes d'un altre banc). Del 2012 al 2014, vam treballar en un pla social, tècnic, financer, amb un estudi de prioritats, etc., per començar a obrir sucursals de la BPE a l'Estat espanyol. I així, l'octubre del 2014 hem obert la primera sucursal: a Bilbao. De moment, aquesta és l'única sucursal de què disposem, però és la que ens permet la inscripció en

el Registre del Banc d'Espanya i ser presents en el Fons de Garanties dels dipòsits espanyols; ens permet la banca electrònica, i la banca telefònica, perquè no és la sucursal de Bilbao, sinó la sucursal de totes. Encara que en diguem "sucursal", l'oficina de Bilbao no és un banc que treballi amb el veïnat, que és el que estem acostumats que facin les sucursals, sinó una sucursal que atén tot el territori, perquè, de moment, és l'única.

Això vol dir que ja es poden obrir comptes corrents, cosa que no havia succeït fins ara?

Des de l'octubre, sí, es pot obrir un compte corrent i tenir operativitat. Però la nostra voluntat és anar per fases i a poc a poc. Tot això per a nosaltres és molt nou; i no hem començat de zero. Fins al 2012, vam recollir 40 milions d'euros de dipòsits, i hem donat 30 milions d'euros en préstecs. En aquesta primera fase l'objectiu és gestionar des de l'Estat espanyol aquests 40 milions d'euros en dipòsits i els 30 milions d'euros en préstecs. També hem d'aconseguir que els 5000 socis que té Fiare comencin a obrir comptes corrents perquè alguns ja eren clients però no tots i els que ho eren no disposaven de tota la operativa que ara si tenim. I esperem que a partir del mes de març puguem oferir la web perquè la gent ja es pugui fer sòcia en línia. L'estructura de la qual disposem, a més, és molt reduïda per al gran volum que podem generar, i no podem atendre de manera directa tot el territori.

La idea per a trobar solucions a aquesta limitació, és fer la major part de l'activitat per internet, i això vol dir que hi haurà un volum molt important de feina que es gestionarà a través de la sucursal en línia. I que els treballadors es dediquin més a posar el pes de la seva feina en la promoció del crèdit i en el treball amb les entitats.

Ara, de cop, sembla que Fiare acabi d'aterrar (i que no facis tants anys que esteu treballant) i comenceu a tenir un impacte mediàtic important...

Sí, és clar, i això que nosaltres no hem fet comunicació externa, però tenim una massa social molt important. Tenim cinc mil entitats sòcies, i moltes de les quals, a la vegada, tenen una massa social considerable; així que l'àmbit d'influència és bastant més gran.

A hores d'ara, arribats aquí, quines són les prioritats de Fiare?

El nostre objectiu ara és consolidar el que ja tenim. Fer-ho bé, entrar amb bon peu i donar un bon servei a la gent que ja és sòcia, que fa anys que espera i que lluita per això que ha passat (l'obertura de la sucursal a Bilbao).

Quins són els tipus de projectes que s'han finançat?

Els sectors d'activitat en què entrem són els típics de l'economia social i el tercer sector, i també alguna societat limitada (la línia entre el que és economia social i el que no ho és de vegades està molt poc definida i ens

Allò que de debò transforma són els préstecs, que es donen a projectes de l'economia social.

podem trobar autònoms que treballen en la promoció de l'economia solidària) amb fort impacte social. Dins d'aquests dos sectors més grans, els àmbits en què s'han finançat més projectes és el de la intervenció social, amb aproximadament un 70% del total. Després hi ha qualitat de vida i cultura; cooperació al desenvolupament i avançament de subvencions.

També s'han donat crèdits adreçats a projectes concrets diferents d'aquests. Hi ha una entitat que es diu Microfides, que es fa càrrec de préstecs de països del Sud, i nosaltres els prestem a ells els diners perquè al seu torn els prestin: per donar el préstec, Microfides porta avaladors, que obren llibretes a Fiare i les pignoren; són avals personals, i nosaltres agafem aquestes llibretes i les posem en garantia del préstec que es concedeix. Un cop el crèdit s'allibera, la gent el que fa és pignorar de nou aquestes llibretes en crèdits diferents.

En el cas de la cultura, també hi ha un exemple destacable: el de Cal Cases, una cooperativa en règim de cessió d'ús. El projecte està format per un grup de persones de Gràcia que se'n van anar a una casa a Santa Maria d'Oló i van demanar un crèdit hipotecari per comprar la finca. I el préstec és de Fiare a la cooperativa.

Com es decideix a quina entitat es dona un crèdit?

Hi han dos mecanismes: el social, que parteix del territori, i el tècnic. A la nostra zona, la mediterrània, hi han diferents seccions, i a cada secció

funciona aquest mecanisme avaluador; de manera que, quan arriba un crèdit, aquesta comissió d'avaluació social —que està formada per voluntaris— s'encarrega d'estudiar quina és la situació de l'entitat que demana el préstec. I els tècnics s'encarreguen de l'avaluació financera.

L'etiqueta "banca ètica" no sempre descriu el que pretén. De vegades us han posat com a competidors de Triodos, però el que feu són coses ben diferents...

Nosaltres, en realitat, el que diem és que la BPE és un moviment social. Hi ha un instrument, que és un banc, però la cooperativa és un moviment social que arrossega moltíssimes persones. L'entramat de tot això és molt gran, ja que, a banda de la mateixa cooperativa, hi han moltes més relacions que les bancàries.

Les associacions no fan tampoc banca (i fins ara, com s'ha demostrat darrerament, s'han fet moltes més coses). Fan tasques de sensibilització al territori. És un moviment social amb vocació de transformació econòmica, no només de transformació bancària, perquè el banc, al final, és només una eina del canvi que perseguim. Si canviem el banc però no canviem l'economia... Si reculls mil euros de dipòsits en estalvi però només en prestes trenta, no haurem fet gaire cosa.

Allò que de debò transforma són els préstecs, que es donen a projectes de l'economia social; i la gent que hi ha al darrere d'aquests projectes no està només a Fiare, sinó en mil lluites més. ■

Les cooperatives, davant de l'aixecament militar del 1936

Ignasi Faura Ventosa

Es veia a venir. El 17 de juliol, l'exèrcit s'havia rebel·lat al Marroc, i el 18, a Andalusia. Molts cooperativistes passaren la nit del 18 al 19 als locals de les organitzacions sindicals i polítiques obreres a l'aguait de l'aixecament militar a Barcelona, tal com ho explica la cooperativista Micaela Chalmeta en un article publicat a *Acción Cooperatista*.¹ Posteriorment, la mateixa revista va anar informant sobre altres companys cooperadors morts o ferits al front d'Aragó. El primer cas va ser el de l'Elissa Garcia, de les Joventuts Cooperatistes de L'Andreuena.

L'article editorial de l'esmentat òrgan de la Federació de Cooperatives explica clarament l'actitud de les cooperatives davant el cop d'estat franquista: "La cooperació catalana ha col·laborat francament i decididament amb les forces i milícies del poble que amb tanta abnegació es llançaren espontàniament a la lluita [...] si bé no corresponia a l'organització cooperatista prendre part en la direcció del moviment del poble contra el monstruós atac feixista."

L'editorial continua exposant que "des del primer moment les nostres cooperatives es van convertir en centres de subministrament no tan sols de les milícies, dintre i fora de la capital, sinó també dels atletes del poble, que amb motiu de l'anunciada Olimpíada Popular es trobaven a Barcelona, vinguts de diferents països. Els nostres forns han treballat sense descans per a uns i altres, [...] perquè no faltés el pa. Les existències de llet condensada, pernills, sucre, cafè i, en general, els articles de primera necessitat quasi arribaren a esgotar-se en

Portada d'*Acción Cooperatista* num. 690-691 del 31 de juliol del 1936

"El poble que va parlar a les urnes ha hagut de confirmar amb les armes la seva victòria."

els primers dies de lluita”. El títol de la revista era clar: “El poble que va parlar a les urnes ha hagut de confirmar amb les armes la seva victòria.”¹

Tot i aquesta valoració, no totes les cooperatives van respondre amb la decisió i l'entusiasme que requeria el moment, com bé expressava críticament el dirigent de les Joventuts Cooperativistes Andreu Cortines: “Oficialment el moviment cooperatiu no sabé comprendre en aquelles hores transcendents que del resultat de la lluita depenia la seva existència i [que], per tant, s’havia de posar immediatament al costat dels obrers revolucionaris, ajudant-los de la forma que hagués pogut i hagués estat necessari. Les experiències (negatives) d’Itàlia, d’Alemanya i d’Àustria no havien alligonat els cooperadors adults.”²

Amb la constitució del Comitè Central de Milícies Antifeixistes (CCMA), s’organitzà també un Comitè Central de Proveïments que fes front a la necessitat de garantir aliments i productes bàsics per a la població. Tant les cooperatives com la Federació es posaren a la seva disposició per facilitar l’accés als aliments bàsics. Al capdavant d’aquest segon Comitè hi hagué, durant un breu temps, un cooperativista agrari, en Josep Torrents, que hi estava en representació de la Unió de Rabassaires.³ Del Comitè de Proveïments se’n faria càrrec tot seguit el dirigent de la CNT Josep Juan i Domènech, també cooperativista, que fou qui organitzà el servei de proveïments. El Comitè convocà la Federació de Cooperatives per constituir un subcomitè que contribuís a informar la població i a fer tasques d’estadística, control i distribució de productes. La Federació va coordinar les cooperatives tot dient-los que, si en aquells moments volien “conservar llur patrimoni, llur iniciativa col·lectiva, àdhuc llur existència, han d’obeir les consignes que emanen de la nostra Federació”. Les cooperatives van col·laborar també activament enviant camions de roba

Primera reunió del
Comitè Central de
Milícies Antifeixistes
el 21 de juliol de 1936.

i queviures al front d’Aragó, i al de Madrid després, i alhora feien subscripcions per a les víctimes del feixisme.

La crida dels sindicats per a retornar al treball, un cop dominat aquí l’aixecament militar, va evidenciar que els empresaris i directors de nombroses empreses havien desaparegut o s’havien amagat, i això ocasionà que els treballadors les ocupessin i se’n fessin càrrec, de manera que s’obrí un procés bastant generalitzat de control obrer i autogestió a la majoria de les empreses. En determinats casos, la CNT i els Comitès Antifeixistes intentaren ocupar, també, algunes cooperatives i mutualitats malgrat que eren de propietat compartida.

El 29 de juliol, la Conselleria d’Economia i Agricultura, per garantir l’autonomia de les cooperatives i mutualitats, decretà la intervenció de totes les cooperatives de producció i consum, mutualitats i sindicats agrícoles: tant els ja constituïts com els que es constituïssin a partir de llavors; tots restaven sota el control del Consell Superior de la Cooperació.⁵ L’endemà mateix, una Ordre de la mateixa Conselleria resol·lia que es delegava a la Federació de Cooperatives de Catalunya la intervenció de totes les coo-

peratives de consum, de crèdit, escolars, sanitàries i mixtes; la de les cooperatives de producció i treball, a la Federació de Cooperatives de Producció i Treball, als sindicats agrícoles, a la Unió de Rabassaires i a altres cultivadors del camp de Catalunya; la de les mutualitats i germandats, a la Federació de Mutualitats de Catalunya; i la de les cooperatives de pesca i serveis marítims (pòsits), a la Federació de Pòsits de Pescadors. Totes havien de retre comptes de la intervenció davant de l’esmentat Consell Superior.⁵ Per poder complir aquestes tasques, el Govern reforçà les competències del Consell Superior de la Cooperació, afegint a les funcions que ja tenia la d’autoritzar el reconeixement de les noves societats que es constituïssin. Fou ratificat com a president del Consell l’Antoni Dot i Arxé, diputat d’ERC per Girona, que durant la guerra fou també director general d’Assistència Social de la Generalitat.⁶ El Consell Superior de la Cooperació depenia de la Conselleria d’Economia i tenia les funcions de promoció, registre, inspecció i tutela del moviment cooperatiu català. Estava format per dotze membres, a més del president: dos diputats del Parlament; un representant de cadascuna de les

branques cooperatives següents: de consum, de producció, sanitària i de pòsits; dos representants dels sindicats agrícoles; dos de les mutualitats; un de la Caixa de Crèdit Agrícola i Cooperatiu; i un lletrat de la Conselleria d'Economia, segons establia la Llei de bases de la cooperació del 1934. S'obrí un cert debat entre col·lectivització o cooperativització com a vies diferents, per als obrers i els consumidors, de participació i control en les empreses i en la distribució dels productes. Aquest debat fou especialment viu a la comarca d'Osona, on hi havia una forta presència de les cooperatives de consum i una Federació ben organitzada, que centralitzava una bona part de les compres. La seva experiència era tan reconeguda que es proposà a en Josep Ferrarons, secretari de la Federació, per a dirigir el Comitè Comarcal de Proveïments d'Osona.⁷ Joan Peiró, cooperativista anarquista, dirigent de la CNT, escrigué al diari *Llibertat*: “Quines formes de col·lectivització revestirà el cicle revolucionari? Serà la cooperativa superada per les noves modalitats socialitzants, netament socialitzants, imposades per l'imperatiu del gran esdeveniment econòmic-social dels nostres dies? Si no és la cooperativa, què serà?” L'article acaba dient que l'important és posar tota la intel·ligència i les energies al servei de la funció de crear, crear i crear.⁸

Al camp, com a les ciutats i les barriades, els comitès locals antifeixistes passaren a controlar els ajuntaments i a vegades fins i tot intervingueren alguns sindicats agraris. La CNT va promoure la col·lectivització de les grans finques dels propietaris feixistes i dels que havien donat suport a l'aixecament militar del 19 de juliol. Aquests fets obriren una forta polèmica sobre la col·lectivització o la cooperativització del camp, fins que, gràcies al predomini dels sindicats agrícoles liderats per la Unió de Rabassaires, es va imposar el manteniment de les cooperatives i llavors

Antoni Dot i Arxé
va ser President del
Consell Superior de la
Cooperació.

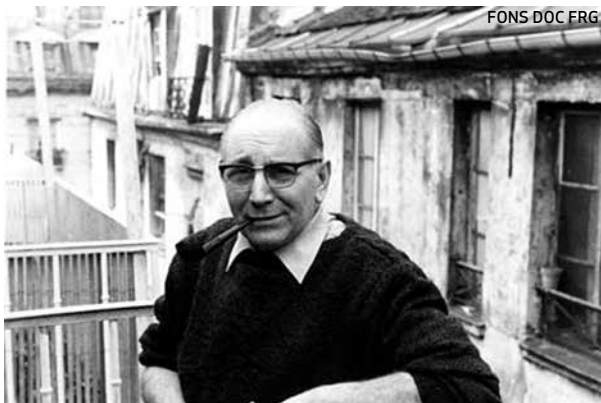
El Consell Superior de la Cooperació depenia de la Conselleria d'Economia i tenia les funcions de promoció, registre, inspecció i tutela del moviment cooperatiu català.

aquests sindicats/cooperatives es van convertir en els principals subministradors d'aliments del país. El 27 d'agost, s'aprovà el Decret de sindicació obligatòria dels conreadors de la terra, amb la unificació dels sindicats d'un mateix poble, per tal d'organitzar millor tot el procés de producció agrària i de distribució, i amb la creació urgent de sindicats als pobles on no n'hi havien. En tots els sindicats agrícoles es van constituir quatre seccions: 1) transformació i venda dels productes, 2) adquisició d'utilitatge agrícola, 3) socors mutu i 4) caixa de crèdit.

S'imposà, també, la integració de tots els sindicats agraris en federacions comarcals i en una única Federació de Sindicats Agrícoles de Catalunya (FSAC). I les caixes de crèdit les controlava la Caixa de Crèdit Agrícola i Cooperatiu de la Generalitat.

El Consell d'Economia de Catalunya, creat el 12 d'agost, que considerava que la cooperació entre els productors agrícoles era la fórmula més eficaç per a la valoració del treball de l'agricultor i la distribució racional dels productes agrícoles, promogué els sindicats/cooperatives com a base de l'activitat econòmica agrària i de comercialització dels productes en la nova economia. Això no evità, però, certs conflictes entre algunes col·lectivitats i els sindicats agraris dels seus pobles, com ho il·lustren els casos de la Garriga i la Fatarella a començaments del 1937.⁹

Calia, també, assegurar i mantenir l'activitat de la Quinta de Salut l'Aliança, un dels principals centres sanitaris, de caràcter mutualista, de manera que la Generalitat cregué convenient decretar l'expropiació de l'entitat i nomenar-ne interventor en Francesc Xavier Casals i Vidal, que era el Comissari d'Assegurances Socials de la Generalitat i que, de fet, era ja el president de la mutualitat en qüestió, de tal manera que va quedar clar que, independentment de la utilitat pública que havia de guiar

Andreu Cortines va presidir la Unió de Joventuts Cooperatistes.

la gestió de l'Aliança, aquesta continuaria prestant els serveis sanitaris i socials als seus socis, tot garantint-los el respecte pels seus drets.¹⁰ Passà el mateix amb la cooperativa Ràdio Associació de Catalunya, que, enfront de l'intent de confiscar-la, restà sota el control del Consell Superior de la Cooperació.

La greu situació obligà les cooperatives a fer front a les noves necessitats econòmiques i socials creades per l'enfrontament militar, tot i que la dispersió històrica del sector i el tancament societari de moltes entitats, feien que moltes esdevinguessin poc operatives davant les noves demandes dels treballadors i les urgències del moment en tots els àmbits: tant en el dels proveïments com en l'organització de la producció i la distribució dels productes del camp o de la indústria.

Davant d'aquesta situació, van sorgir noves iniciatives. La més rellevant va ser la integració de les cooperatives de Barcelona en una entitat que es diria Unió de Cooperadors de Barcelona. La mateixa iniciativa tingueren les cooperatives de nombroses poblacions d'arreu del país: Mataró, Vilassar, Montgat, Igualada, Terrassa, etc. Aparegueren, doncs, grans cooperatives que van tenir un paper destacat en la distribució de queviures a les poblacions respectives.

En aquest context, l'octubre del 1936 es reuniren les federacions de Cooperatives de Consum, de Producció, de Mutualitats i de Pòsits de Pescadors per constituir una plataforma unitària: la Confederació de Cooperatives de Catalunya, per tal de defensar el

cooperativisme i poder intervenir amb força en les noves institucions polítiques i econòmiques del país.

Entre la gent jove de les cooperatives, l'aixecament feixista actuà com un ressort que les mobilitzà a la lluita i a organitzar-se activament, constituint la Unió de Joventuts Cooperatistes. L'Andreu Cortines, que en fou el president, en el moment de la constitució de l'entitat va dir: "Joventuts organitzades, ara és l'hora de demostrar que, quan dèiem que la nostra generació estava predeterminada a subvertir l'actual sistema econòmic i edificar la societat col·lectivista, teníem raó."¹¹ Al seu entendre, la principal tasca que tenien les joventuts cooperativistes era crear "una generació cooperatista que comprengué els problemes d'ordre ideològic, que unifiqués les cooperatives, que els donés una direcció i una administració capaç de superar l'organització burgesa, que eduqués i fes comprendre el veritable objectiu de la cooperació i les funcions que realitzaven en les seves funcions de cooperadors". En aquests primers mesos, es van prendre, entre d'altres, tres decisions importants per organitzar la contribució del cooperativisme en la defensa dels interessos populars i antifeixistes: 1) el reforçament dels sindicats agraris / cooperatives, 2) la unió de les cooperatives de consum a Barcelona i a moltes poblacions de Catalunya, i 4) la formació de la Confederació de Cooperatives de Catalunya. De fet, el paper del cooperativisme fou especialment rellevant en l'àmbit agrari i dels proveïments. ■

1. Acció Cooperatista, núm. 690/691, del 31 de juliol del 1936.

2. Josep Edo i Puertas: Andreu Cortines i Jaumot. Valls: Cossetània (en premsa).

3. Andreu Mayayo i Artal: Josep Torrents (1899-1943), pagès de Bellvei del Penedès: dirigent agrari català. Tarragona: El Mèdol, 1988.

4. Butlletí Oficial de la Generalitat de Catalunya, núm. 212, del 30 de juliol del 1936.

5. Butlletí Oficial de la Generalitat de Catalunya, núm. 215, del 2 d'agost del 1936.

6. Butlletí Oficial de la Generalitat de Catalunya, núm. 227, del 14 d'agost del 1936.

7. Josep Casanovas i Prat: El cooperativisme a Osona. Vic: Eumo, 1998.

8. Joan Peiró. Diari Llibertat (Mataró), del 2 de setembre del 1936.

9. Josep Termes. Misèria contra pobresa. Els fets de la Fatarella del gener de 1937. Afers, 2005.

10. Butlletí Oficial de la Generalitat de Catalunya, núm. 227, del 14 d'agost del 1936.

11. A. Cortines. "La joventut davant dels moments actuals". Acció Cooperatista, núm. 693, del 14 d'agost del 1936.

Les fulles seques

Esteve Puigferrat i Aguilar

Una portada molt artística del número 383 de la revista Cooperació Catalana, en la que en l'interior hi ha un bonic i didàctic reportatge sobre la cooperativa Nou Verd, em porta a reflexionar. Per allò que totes les coses poden tenir el seu però o contra, aquest contra és que en termes urbans mai s'ha de plantar plàtans en els carrers urbanites o carreteres interiors d'un poble.

La temptació de plantar-ne és degut a què qualsevol branca d'un plàtan adult es pot convertir en un arbre que arrela fàcilment. Mals col·laterals, un cop plantats tenim dos problemes:

Primer, les arrels,

Que destrossen tot els seu entorn encara que només hi hagi terra. Si hi ha vorera, encara és pitjor. No s'hi val allò de deixar un espai d'un metre i mig per un metre i mig, perquè a la llarga ho rebenten tot.

Segon, les fulles,

Són gairebé tant indestructibles com els plàstics inventats pels humans fa una seixantena d'anys. Un estoc és tot allò que s'ha de manipular dues o més vegades. Acostar les fulles caigudes a la màquina sigui per part per la brigada municipal, o bé per persones de la cooperativa Nou Verd, no crea cap estoc. Recordo que en el meu poble la màquina quan era plena anava als afores a abocar-les en un pila. Quan la pila era prou gran un altre vehicle les tornava a carregar i no se pas que carai en feien. El meu somni que potser en altres indrets l'han resolt, seria aconseguir que les fulles a l'entrar dins la màquina, allí mateix es convertissin en uns packs que segons el seu destí, fossin de mides diferents. Els domèstics destinats a llars de foc o estufes, d'una mida semblant a una o dues totxanes.

Els destinats a la indústria semblant a una bala de palla, que sencera es pogués tirar com combustible en alguna fornal de caldera de biomassa.

Conclusions

Quin arbre es pot plantar, doncs, en els carrers de les ciutats? Un d'ells, el til·ler: té arrels profundes que deixant al seu entorn un metre quadrat n'hi ha prou per a què no faci malbé les voreres. Quan floreix les seves flors són medicinals. Ep! Menys pels que els produeix al·lèrgia, com també passa amb altres arbres com l'àlber o l'olivera. Pel fet de ser medicinal, permet que si es fes la recol·lecció d'aquesta til·la és un producte fàcil de comercialitzar, doncs tots els herbolaris i farmàcies en tenen. ■

Col·lecció Cooperativistes Catalans

Altres títols de la col·lecció

1. GAVALDÀ, Antoni
Josep M. Rendé i Ventosa
2. ANGUERA, Pere
Antoni Fabra Ribas
3. CASANOVES I PRAT, Josep Josep
Lladó i Quintana
4. JIMÉNEZ NAVARRO, Àngel Sants
Boada i Calsada
5. FERRER I GIRONÈS, Francesc
Joan Tutau i Vergés
6. VICEDO RIUS, Enric
Enric d'Hostalric i Colomer
7. GAVALDÀ, Antoni
Benet Vigo i Trulls
8. PLANA I GABERNET, Gabriel
Josep Roca i Galès
9. COMAS I CLOSAS, Francesc
Leonei Soler i March
10. POMÉS, Jordi
Salvador Pagès Inglada
11. AUDÍ, Pere - ORESANZ, Toni
Joaquim Llorens Abelló
12. BOSH I CUENCA, Pere
Pere Dausà i Arxer
13. DUCH PLANA, Montserrat
Micaela Chalmeta
14. SUÑÉ MORALES, Jordi Miquel
Mestre i Avinyó
15. VALLÉS I MARTÍ, Josep Maria
Josep Cabeza i Coll
16. SERRANO I BLANQUER, Jordi
Joan Salas Antón
17. GARAU ROLANDI, Miguel Joan
Peiró i Belis
18. BOSCH I CUENCA, Pere Jaume
Rossich i Bassa
19. PIÑANA EDO, Marcel·li Joan
Mestre i Mestre
20. HERNANDEZ BENAVENTE, Santos
Josep Espriu i Castelló
21. ROTGER I DUNYÓ, Agnès
Joan Ventosa i Roig
22. PONS I ALTÉS, Josep M.
Pere Boldú i Tilló
23. VALLÈS I MARTÍ, Josep Maria
Albert Talavera i Sabater

24

MIRÓ, Ivan i DALMAU, Marc
Joan Rovira Marqués

Ed. Fundació Roca i Galès amb Cossetània Edicions

FUNDACIÓ ROCA I GALÈS

Aragó, 281, 1r 1a - 08009 Barcelona
Tel. 932 154 870 - www.rocagales.cat

 facebook.com/fundacio.rocagales.5

FUNDACIÓ ROCA I GALÈS
Aragó, 281, 1r-1a. 08009 Barcelona
Tel. 932 154 870
www.rocagales.cat
cc@rocagales.cat

cooperació
CATALANA

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Entitat: _____
Nom: _____ Cognoms: _____
Adreça: _____
Codi postal: _____ Població: _____
Telèfon: _____
Correu electrònic: _____

☐ Desitjo subscriure'm fins nou avís a la revista Cooperació Catalana
Preu subscripció anual (11 núms.) 30 €

Forma de pagament

☐ Transferència IBAN ES37 2100 3014 7625 0001 8353

☐ Xec bancari adjunt a nom de: FUNDACIÓ ROCA I GALÈS

☐ Domiciliació bancària: Nom titular: _____
Entitat bancària: _____
Codi BIC: _____

Codi IBAN:

Donació de llibres

1. *Anuario de Estudios Cooperativos. Suplemento bibliográfico*. Bilbao: Universidad de Deusto, 1990.
2. *Apoyo al crecimiento de las empresas*. Brusel·les: Comisión Europea, 2002.
3. BALAGUÉ, Àngel. *Aspectes econòmics de les cooperatives agràries*. Barcelona: Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya, 1996.
4. *Concurs de Poesia Martí i Pol (15è)*. Barcelona: CCOO, 1996.
5. *XII Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana. El procés d'emmalaltir*. Castelló de la Plana - Benicàssim. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1984.
6. *Consumer co-operatives in a changing world*. Ginebra: ICA, 1989.
7. *Cooperativismo, empresa y universidad*. Bilbao: Deusto Publicaciones, 2010.
8. *Economía social e Iberoamérica: La construcción de un espacio común*. València: CIRIEC-España, 2001.
9. ECHEVERRÍA, Àngel M. *La societat cooperativa*. Barcelona: Esico, 1983.
10. *El Baix Penedès*. Barcelona: Caixa de Catalunya, 1990.
11. *El Maresme*. Barcelona: Caixa de Catalunya, 1989.
12. *El Parlament de Catalunya. Història i documents*. Barcelona: Servei Central de Publicacions de la Generalitat de Catalunya, 1980.
13. *L'Alt Penedès*. Barcelona: Caixa de Catalunya, 1991.
14. *Llibre blanc de les infraestructures de l'EURAM*. Barcelona: Institut d'Economia i Empresa Ignasi Villalonga, 2010.
15. *Poblaciones de derecho y de hecho de los municipios españoles*. Madrid: Instituto Nacional de Estadística, 1977.

■ La Biblioteca de la Fundació Roca Galès està al servei de totes aquelles persones que volen consultar temes referents a cooperativisme i economia social.

■ Agraïm la col·laboració de totes aquelles persones i entitats que amb les seves donacions han contribuït a assolir els 5.000 exemplars que actualment la nostra biblioteca pot oferir als seus lectors.

■ Segueixen arribant nous llibres, i a fi d'obtenir l'espai necessari, hem cregut oportú fer una reestructuració de la biblioteca, retirant les obres de les quals disposem més d'un exemplar, i d'aquelles que no tracten específicament dels temes sobre els quals estem especialitzats.

■ Cada mes, la biblioteca de la Fundació Roca i Galès publicarà a Cooperació Catalana un llistat de quinze títols d'aquest tipus de material.

■ Aquests llibres podran ser obtinguts de forma gratuïta per qualsevol persona o entitat que hi estigui interessada.

■ Com obtenir aquests llibres:

- Cal demanar-los per telèfon o per fax a la bibliotecària en horari de la biblioteca.
- Durant un període de trenta dies posteriors a la seva publicació.
- Els llibres s'hauran de recollir a la Fundació Roca i Galès i prèviament s'haurà d'omplir una fitxa amb les dades personals.
- En cap cas no es podrà fer un ús comercial del material obtingut.
- Les peticions seran ateses per rigorós ordre de comanda.

BIBLIOTECA DE LA

FUNDACIÓ ROCA I GALÈS

Horari:
de dilluns a dijous de 9:30 a 13 h.
dimarts i dijous de 16 a 19 h.
Telèfon: 93 215 48 70
Fax: 93 487 32 83
a.e.: biblioteca@rocagales.cat
www.rocagales.cat

La Biblioteca de la Fundació Roca i Galès ha rebut de nou una extensa donació de llibres de temàtica cooperativista, economia social, medi ambient i altres, que ha incorporat als seus fons. Tot i això, té un considerable romanent que posa a disposició de les persones i entitats que hi puguin estar interessades. Cal convenir dia i hora amb la bibliotecària per venir a triar-los.

Retalls

Elisenda Dunyó

ANNALS OF PUBLIC AND COOPERATIVE ECONOMICS ANNALES DE L'ÉCONOMIE PUBLIQUE, SOCIALE ET COOPÉRATIVE

Núm. 4. Desembre del 2014
CIRIEC Internacional. Lieja (Bèlgica)

Apce.ciriec@guest.ulg.ac.be
www.wileycostumerhelp.com

Revista publicada pel CIRIEC Internacional de caire trimestral, escrita en llengua anglesa i llengua francesa. Aquest és un número especial, dedicat a les cooperatives agràries. Els temes que tracta van des de l'actual desenvolupament sobre l'estatut de les cooperatives agràries a la UE, basat en les dades originals obtingudes en el marc d'un recent estudi europeu, fins a l'exposició de les tendències d'organització interna, l'entorn institucional i les estratègies relacionades i desenvolupades per les cooperatives agràries. Reproduïm el sumari, amb els títols corresponents: "Cooperatives agràries a la UE: Polítiques, estratègies i organització", article que presenta dades sobre les quotes de mercat, les competències de les cooperatives i el lloc que ocupen en l'economia; "Les cooperatives agràries a Europa: Determinants socials i històrics de l'adhesió dels membres de les cooperatives agrícoles"; "¿Quin impacte tenen les polítiques públiques en la importància i la competitivitat de les cooperatives agràries europees?" "Les cooperatives agràries postsocialistes a l'Europa central i oriental"; "Posició i resultats de les cooperatives d'agricultors en la cadena proveïment alimentari de la UE-27", article que ofereix noves dades sobre la posició actual de les cooperatives agràries i la funció que fan en les múltiples facetes del món de l'alimentació; "Crear un atractiu de la regió: Eines econòmiques i govern de les cooperatives agràries franceses", text en el qual s'estudien les estratègies que porten a terme les cooperatives agràries franceses; "Vies per a la supervivència de la cooperativa: Estructura, estratègia i regeneració de les cooperatives fruiteres d'Almeria i València, Espanya"; "¿Desplaçament del control? Els canvis en el govern interior i si de les cooperatives agràries de la UE-27", article que analitza els canvis soferts per les cooperatives en l'aspecte del control intern; "Cooperatives d'afiliació obligatòria i el problema del «polissó» dels vins Santo de Santorini (Grècia)". ■

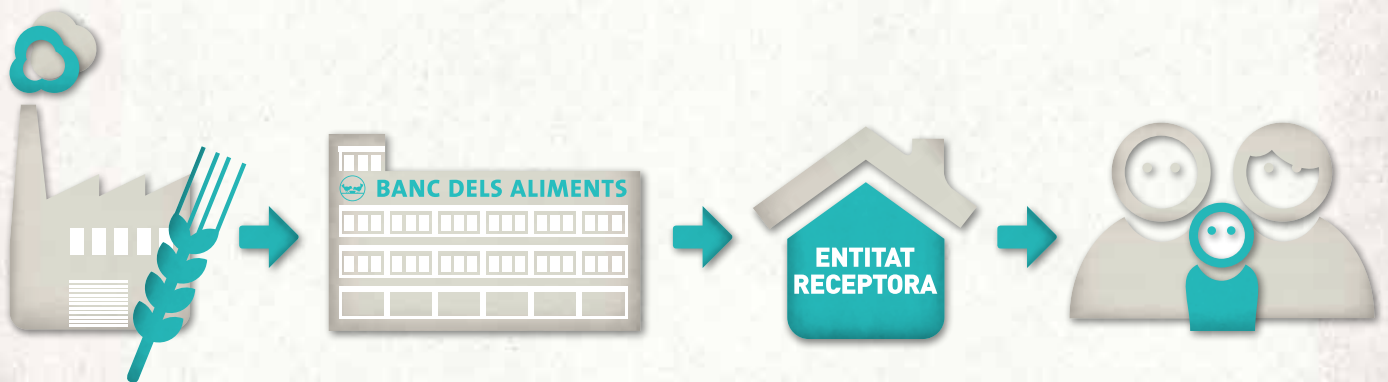
OPCIONES

Núm. 48. Setembre-novembre del 2014
Barcelona

cric@pangea.org
www.opcions.org

Revista trimestral en llengua catalana editada pel Centre de Recerca i Informació en Consum. En aquest número hi ha un quadern central dedicat al consum col·laboratiu, a més dels articles següents: "Estrenem la nova Consumpèdia del CRIC!", text per mitjà del qual es presenta el nou espai virtual d'Opcions: "Iniciatives de canvi, inspiracions, recursos", que, a manera de petits enunciats, informa de les iniciatives que porten terme agrupacions i entitats: "Roba Amiga", "Cafèamblllet.com", "Crític", "Califòrnia, contra els envasos i les bosses", "Prohibició (parcial) de vendre aigua envasada a San Francisco", "Última trucada. Tarifa a discreció", "Aturem més tractats de lliure comerç", "iPlasticomenjadors escolars, no!". Segueixen els articles: "Què tenen d'«eco» les ecotintoreries", en què s'analitzen els sistemes utilitzats per a rentar la roba; "Compartim, però bé". Les pàgines centrals són dedicades al tema del consum conscient i col·laboratiu. La revista acaba amb l'article titulat "On és la meua tribu. Una mirada social des de qui se sap vulnerable". ■

**FA MÉS DE 25 ANYS
QUE LLUITEM CONTRA
EL MALBARATAMENT
APROFITANT ELS
EXCEDENTS ALIMENTARIS
PER DISTRIBUIR-LOS
ENTRE LES PERSONES
DEL NOSTRE ENTORN
QUE MÉS HO NECESSITEN.**

COL·LABORA!

www.bancdelsaliments.org

**FUNDACIÓ
BANC DELS ALIMENTS
BARCELONA**